

Marian Płachecki

O poszukiwaniu światopoglądu. Interpretacja "Granicy" Zofii Nałkowskiej, Ewa Frąckowiak, "Pamiętnik Literacki" R. 64 (1973) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 16/50, 168

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) FORMALCZYK Feliks: Hardy lirnik wioskowy. Studium o Kondratowiczu-Syrokomli. Poznań 1972, Wyd. Pozn., ss. 54C, nlb. 4, tabl. 9, bibliogr., zł 60.-

Opracowana przez autora monografia Syrokomli porządkuje - w układzie chronologicznym - dotychczasowe wyniki badań nad biografią pisarza. Na podstawie zachowanych materiałów rękopiśmiennych, listów poety, wspomnień współczesnych i innych źródeł zgromadzono w książce znaczną ilość informacji rekonstruujących sylwetkę człowieka i pisarza. Główny nacisk został położony na ukazanie radykalizacji poglądów Syrokomli na tle wypadków politycznych epoki. Za materiał egzemplifikujący posłużyły także fragmenty twórczości poety.

BP/50/51

El.J.

(II) FRĄKOWIAK Ewa: O poszukiwaniu światopoglądu. Interpretacja "Granicy" Zofii Nałkowskiej. "Pamiętnik Literacki" R. 64:1973 z. 1 s. 75-105.

Szkodliwe dla wartości artystycznej "Granicy" dychotomie są świadectwem porzucania przez Nałkowską relatywizmu etyki pragmatystycznej i zwrotu ku monizmowi materialistycznemu, uznającemu pełną - biologiczną i społeczną - determinację postępowania jednostki; to stanowisko widoczne jest w kompozycji "Granicy". Bliska powieści kryminalnej inwersyjność toku fabuły podkreśla zamknięty, deterministyczny charakter świata przedstawionego; losy postaci otrzymują dwa równorzędne układy motywacyjne - psychoanalityczny i społeczny. Głównym źródłem "filozoficzności" tej książki są komentarze wszechwiedzącego narratora; właściwość tę wiąże autorka z egocentryzmem Nałkowskiej oraz z charakterystyczną cechą XX-wiecznej eseistycznej "powieści idei": z dominacją dyskursywności nad literackością.

BP/50/52

M.P.